

slo

Prioriteitenspel beleid rekenen en wiskunde

variant (potentieel) sterke rekenaars

Beleid werkt als het breed wordt gedragen. Om te komen tot breed gedragen beleid, met gedeelde prioriteiten, is het goed om als team uitgebreid met elkaar in gesprek te gaan over het eigen reken- en wiskundeonderwijs. Het prioriteitenspel biedt daarvoor een werkvorm die al op veel scholen met succes wordt gehanteerd. Deze uitvoering is een variant op het originele prioriteitenspel (Van Zanten, 2016) en is gericht op de (potentieel) sterke rekenaars.

/ Handleiding

Doel

Het doel van het prioriteitenspel is dat een schoolteam een diepgaand gesprek voert over het onderwijs in rekenen en wiskunde voor de (potentieel) sterke rekenaar op de eigen school. Daardoor ontwikkelt het team een gedeelde visie op reken- en wiskundeonderwijs voor deze leerlingen. Ook stelt het team gezamenlijk vast wat prioriteiten zijn om een verbeterslag op in te zetten.

Benodigheden

- een grote flap papier (A1-formaat), een dikke schrijfstift en een lijmstift
- kaartjes met uitspraken over reken- en wiskundeonderwijs (zie verderop)

Vorbereiding

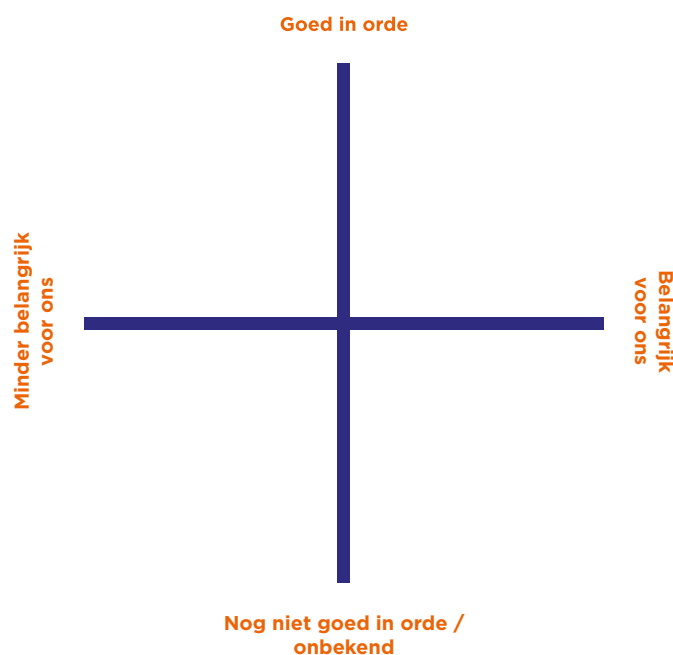
Neem op de flap het onderstaande schema over, zodat er vier kwadranten ontstaan. Knip de kaartjes uit. Als alle kaartjes worden gebruikt, duurt het gesprek anderhalf tot twee uur. De rekencoördinator kan ook, in samenspraak met de directie en/of intern begeleider, een selectie maken van kaartjes die het meest relevant lijken voor de eigen school.

Werkwijze

De kaartjes worden op de flap geplakt op een plek in een van de kwadranten. Om de plek te bepalen bespreekt het team in welke mate de uitspraak op een kaartje belangrijk is voor het eigen reken- en wiskundeonderwijs voor de (potentieel) sterke rekenaar en de mate waarin het onderwerp van de uitspraak al dan niet op orde is.

Als het team bijvoorbeeld vindt dat de uitspraak “Er is binnen onze school een doorgaande leerlijn in verrijgingsdoelen voor (potentieel) sterke rekenaars” erg belangrijk is, maar ook vindt dat ze hier nog te weinig aan toe komen, krijgt dit kaartje een plek ergens in het kwadrant rechtsonder (belangrijk voor ons, nog niet goed in orde). Zo worden alle gebruikte kaartjes besproken en gepositioneerd in een van de kwadranten.

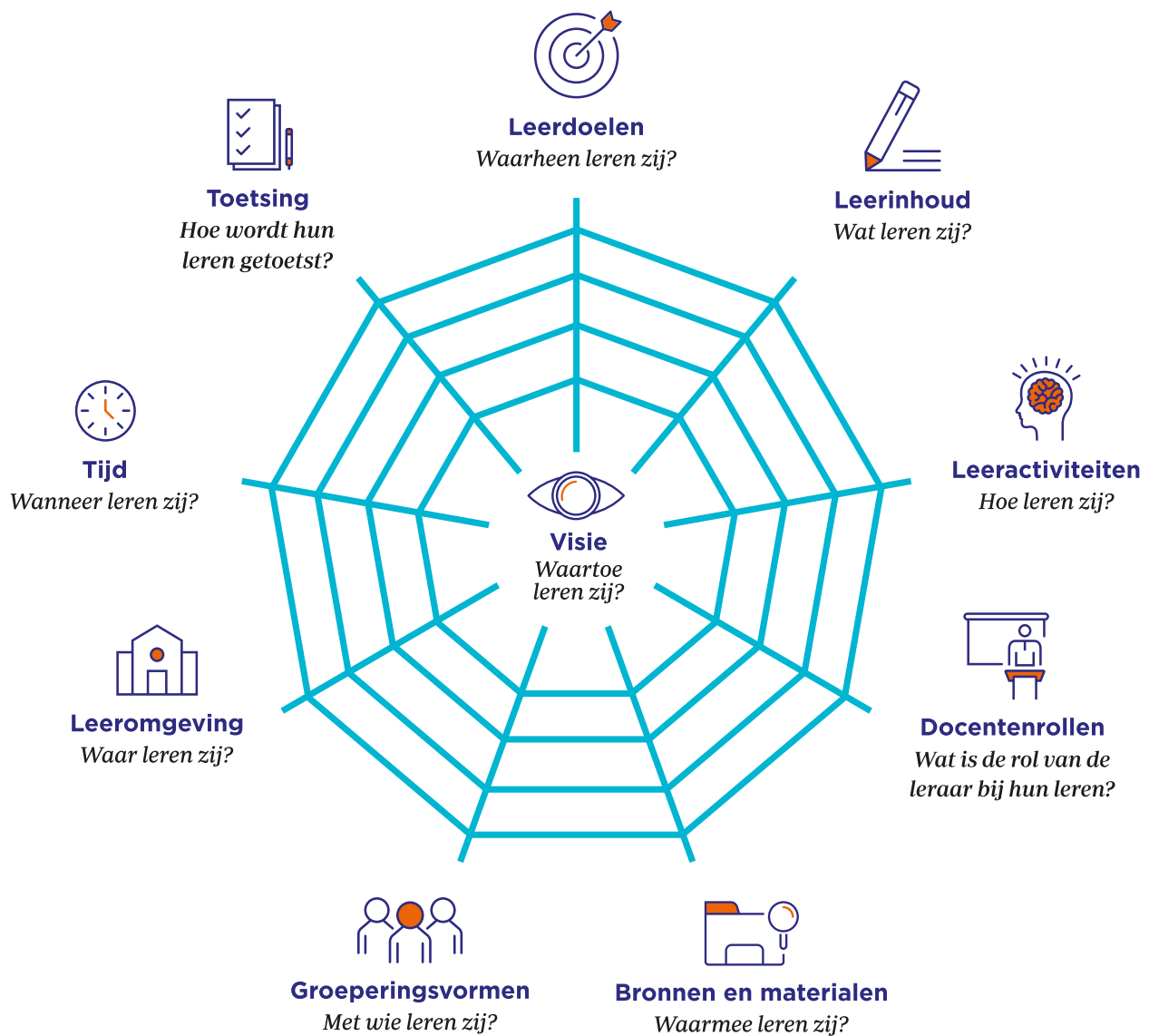
Er zijn geen goede of foute ordeningen; wat op de ene school van grote invloed kan zijn, kan op een andere school van minder groot belang zijn. Het gaat om de inschattingen waar het team in het gesprek op uitkomt. Die inschatting kan in de loop van het gesprek wijzigen: een kaartje dat eerst een plek uiterst rechts (belangrijk voor ons) kreeg, kan wat naar links worden opgeschoven als er later een kaartje wordt besproken dat het team nóg belangrijker vindt.

De kaartjes die uiteindelijk het verst naar onder (nog niet goed in orde) en naar rechts (belangrijk voor ons) worden opgeplakt, leveren breed gedragen prioriteiten op voor het beleid voor rekenen en wiskunde voor de (potentieel) sterke rekenaar. Als de teamleden erachter komen dat ze van een bepaalde uitspraak eigenlijk niet weten of die wel of niet op orde is, wordt dat kaartje helemaal onderaan geplakt. Als het gaat om iets dat belangrijk wordt geacht, heeft het nagaan van de stand van zaken van zo'n blinde vlek ook prioriteit. Als er veel prioriteiten uit het gesprek naar voren komen, moet een verdere prioritering worden aangebracht. Het is immers niet verstandig om te veel zaken tegelijk aan te pakken. Van de kaartjes in het kwadrant rechtsboven (belangrijk voor ons en goed op orde) kan de rekencoördinator nagaan of de betreffende zaken al voldoende geborgd zijn.

De kaartjes

Onderwijs omvat veel elementen die van invloed zijn op de kwaliteit. Het curriculaire spinnenweb (Van den Akker, 2003) brengt die in beeld. Over alle elementen, toegespitst op rekenen en wiskunde, staan uitspraken op de kaartjes. Dat zorgt voor de nodige diepgang in het gesprek en voorkomt dat bepaalde zaken over het hoofd worden gezien.

/ **Leerdoelen**

Waar leren zij voor?

We zijn in staat om **verrijkinsdoelen (1S+)** te formuleren.

Voor elke leerling is er **elke reken-wiskundeles** iets te leren.

Het **verrijkinswerk** voor (potentieel) sterke rekenaars valt onder hun basiswerk.

Er is binnen onze school een doorgaande leerlijn in **verrijkinsdoelen** voor (potentieel) sterke rekenaars.

/ Leerinhoud

Wat leren zij?

Bij het leren van de tafels hebben we meer aandacht voor de **specifieke problematiek** die (potentieel) sterke rekenaars hierbij ervaren.

(Potentieel) sterke rekenaars die in groep 8 alle leerstof hebben gehad, bieden we **niet de reguliere wiskundemethoden** uit het vo aan als verrijkingsmateriaal.

We bieden (potentieel) sterke rekenaars eerst **verrijking** aan, als dat niet voldoende blijkt, dan gaan we pas versnellen.

In de overdracht naar de volgende groep nemen we ook mee met **welke verrijkingsmaterialen** de (potentieel) sterke rekenaars hebben gewerkt.

/ Leeractiviteiten

Hoe leren zij?

Pas als (potentieel) sterke rekenaars **vaardig** blijken, laten we ze minder opgaven maken (compacten).

Ook (potentieel) sterke rekenaars schrijven bij ons de **tussenstappen** op.

(Potentieel) sterke rekenaars hebben **plezier** in rekenen en wiskunde.

We hebben elke instructieles ook een **instructiemoment** voor (potentieel) sterke rekenaars.

(Potentieel) sterke rekenaars krijgen bij ons **instructie** op taak én inhoud.

/ Docentenrollen

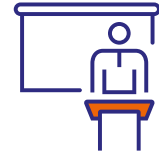
Wat is de rol van de leraar bij hun leren?

We investeren in onze eigen reken-wiskundige vaardigheid.

We zijn vaardig in het signaleren van (potentieel) sterke rekenaars.

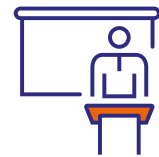
We kennen de drie typen sterke rekenaars en houden rekening met hun specifieke onderwijsbehoeften.

We zijn in staat om **onderwijsbehoeften** van (potentieel) sterke rekenaars vast te stellen, bijvoorbeeld door middel van een rekengesprek.

We besteden op verschillende momenten in de reken-wiskundeles aandacht aan het **motiveren** van (potentieel) sterke rekenaars.

We hebben organisatorische vaardigheden (klassenmanagement, timemanagement) om **subgroepinstructie** aan (potentieel) sterke rekenaars te organiseren.

We zijn in staat om **inhoudelijke subgroepinstructie** aan (potentieel) sterke rekenaars te geven.

We kunnen goed uit de voeten met de materialen rekenen en wiskunde.

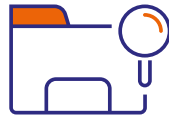
We zijn in staat om bestaand methodemateriaal **kritisch te beoordelen** en zo nodig aan te passen en/of aan te vullen voor (potentieel) sterke rekenaars.

/ Bronnen en materialen

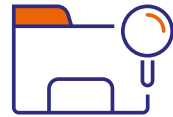
Waarmee leren zij?

Er is bij ons op school voor alle groepen voldoende en **gevarieerd** verrijkmateriaal aanwezig: qua taligheid en qua niveau.

(Potentieel) sterke rekenaars kunnen goed **uit de voeten** met de verrijkmaterialen rekenen en wiskunde.

(Potentieel) sterke rekenaars zijn **tevreden** over de verrijkmaterialen rekenen en wiskunde.

Bij het spelen van rekenspellen hebben we voldoende **uitdagende** rekenspellen beschikbaar.

We stellen hulpmiddelen (rekenrekje, kralenketting...) **niet verplicht** voor (potentieel) sterke rekenaars die zonder dat hulpmiddel **aantoonbaar** rekenvaardig zijn.

/ Groeperingsvormen

Met wie leren zij?

We werken niet met vaste niveaugroepen, maar **groeperen flexibel.**

In de reken-wiskundelessen is ruimte voor leren en werken met **ontwikkelingsgelijken.**

/ Leeromgeving

Waar leren zij?

Bij het creëren van een **rijke leeromgeving** checken we of het voor (potentieel) sterke rekenaars ook een **rijke leeromgeving** is.

We zetten (potentieel) sterke rekenaars **niet standaard als hulp** in voor medeleerlingen.

We organiseren **excursies** en gastlessen over **uitdagende rekenwiskundeonderwerpen**.

(Potentieel) sterke rekenaars werken bij ons **niet standaard op de gang** zonder begeleiding.

/ Tijd

Wanneer leren zij?

We bieden (potentieel) sterke rekenaars die naast reken-wiskundelessen meer uitdaging nodig hebben **extra verrijkslessen** rekenen en wiskunde aan.

(Potentieel) sterke rekenaars gaan als ze klaar zijn, niet iets voor zichzelf doen, maar krijgen andere **reken-wiskundestof op maat**.

/ Toetsing

Hoe wordt hun leren getoetst?

We weten **alternatieve** (correcte en efficiënte) **aanpakken** te waarderen.

We zijn in staat om te **evalueren** of (potentieel) sterke rekenaars hun verrijkingdoelen behaald hebben.

We evalueren de reken-wiskundelessen met alle leerlingen op **inhoud én proces**.

We hebben **aandacht voor problemen** van (potentieel) sterke rekenaars met de vraagstelling in toetsen.

We monitoren of (potentieel) sterke rekenaars **blijven groeien** ten opzichte van zichzelf.

Op het **rapport** van de (potentieel) sterke rekenaar zetten we of en hoe hij/zij aan verrijkingmateriaal heeft gewerkt.

Referenties

Duits, W. (2020). Sterke rekenaars in de klas – hoe bepaal je een passend aanbod? *Volgens Bartjens*, 39(3), 28-31.

Keijzer, R. & Hotze, A. (2020). *De sterke rekenaar zit dikwijls op de gang. Aandacht voor zwakke rekenaars gaat voor.* <https://www.scienceguide.nl/2020/03/de-sterke-rekenaar-zit-dikwijls-op-de-gang/>.

Sjoers, S. (2017). *Sterke rekenaars in het basisonderwijs.* CPS Onderwijsontwikkeling en advies.

Sjoers, S. & van Keulen, M. (2021). Pimp je lesdoel – In elke reken-wiskundeles iets te leren. *Volgens Bartjens*, 41(2), 13-16.

Van den Akker, J. (2003). Curriculum perspectives: An introduction. In J. van den Akker, W. Kuiper, & U. Hameyer (Red.). *Curriculum landscapes and trends* (pp. 29–44). Kluwer Academic Publishers.

Van Zanten, M. (2016). Het prioriteitenspel - Rekenbeleid: werken aan draagvlak en betrokkenheid. *Volgens Bartjens*, 35(3), 8-11.